

JAMIL CHARSHEMOVTIŃ DÓRETIWSHILIGINDE KAMER SHIĞARMALARI ("NOKTYURN" DÓRETPESI MISALINDA)

Segizbaeva Guldana Kalmurza qızı

Ózbekstan Mámlekетlik Konservatoriyası Nókis filiali "Uliwma kásiplik hám social guumanitar pánler" kafedrası "Muzikatanıw" qánigeligi 2-kurs studenti

<https://doi.org/10.5281/zenodo.12762820>

Annotaciya. Bul maqala kompozitor Jamil Charshemovtiń kamer dóretiwshiligi haqqında bolıp, onda kompozitordıń "Noktyurn" atlı dóretpesi talqılanadı. Maqala dawamında shıǵarmanıń mazmuni, garmoniyası, jazılıw texnikası hám kompozitordıń muzikalıq tili jarıtip beriledi.

Gilt sózleri: kompozitor, kamer, noktyurn, polifoniya, skripka, fleyta, fortepiano, violonchel.

КАМЕРНОЕ ТВОРЧЕСТВО ДЖАМИЛЯ ЧАРШЕМОВА (НА ПРИМЕРЕ ПРОИЗВЕДЕНИЯ "НОКТЮРН")

Аннотация. эта статья о камерном творчестве композитора Джамиля Чаршемова, в которой анализируется произведение композитора под названием "Ноктюрн". На протяжении всей статьи освещаются содержание произведения, гармония, техника написания и музыкальный язык композитора.

Ключевые слова: композитор, камер, Ноктюрн, полифония, скрипка, флейта, фортепиано, виолончель.

CHAMBER ART BY JAMIL CHARSHEMOV (ON THE EXAMPLE OF THE WORK "NOCTURNE")

Abstract. This article is about the chamber work of composer Jamil Charshemov, which analyzes the composer's work entitled "Nocturne". Throughout the article, the content of the work, harmony, writing technique and musical language of the composer are highlighted.

Keywords: composer, chamber, Nocturne, polyphony, violin, flute, piano, cello.

Kompozitordıń kamer shıǵarmaları júdá kóp bolıp, bul dóretpeler óziniń biytakrar xarakteri, forması, ózgeshe stili, melodiyasınıń jaǵımlılığı, táısırsheńligi menen ajıralıp turadı. Jas dóretiwshiniń bul janrıda tórt bólimli tarlı kvartet, tarlı kvartet ushın skerco, aralas kvartet ushın "Noktyurn", "Prelyudiya", skripka hám fortepiano ushın piesa, violonchel uhın solo "Qıyal ishinde", qashqar rubabı ushın solo "Tariyx sazasi", goboy ushın solo "Tanec", fleyta ushın "Fantaziya", rubab prima hám fortepiano ushın "Poema", Omnibus ansamli ushın "Gúrriń",

“Dalada” kibi birqansha shıgarmaları bar. Hátteki bul shıgarmalar joqarı tańlawlarda qatnasıp, úlken dárejelerge erisen.

Kompozitordıń kamer shıgarmalarınıń ishinde onıń aralas kvartet ushin dóretken “Noktyurn” shıgarması ayraqsha orın iyeleydi. Bul shıgarma júdá lirikalıq bolıp, tásirsheń xarakterde bolıp, Adagio tempinde, 4/4 ólshemde c-moll tonallığında polifoniyalıq stilde *araliq* formada jazılǵan. Dúzilisi a-a₁-b-c-a.

Birinshi bólim eki taktli kirisiw menen, tema skripka hám fortepianoda baslanadı.

126-misal:

Adagio ♩ = 50

Flute: *mp*

Violin: *p*

Violoncello:

Piano: *pp*

Ekinshi bólim yaǵníy a₁ 9-taktten baslanıp, bunda tema dáslep fleytaǵa soń violonchelge ótedi. Fortepianoda oń qolda shep qoldıńakkordları berilse, shep qolda faktura ózgerip, arpedjio kórinisinde kelip, skripkada tema imitaciyalanadı.

127-misal:

i2

Fl.

Vln.

Vc.

Pno. *mp*

Úshinshi bólim yaǵníy b fortepiano hám violonchelde sáwlelenip, dáslepki 4 taktte fortepianoda oń qolda tema, al shep qolda basqıshpa-basqısh tómen sekvenciya háreketlenedi.

Violonchelde bolsa tema imitatciyalanadı.

128-misal:

Musical score for measure 17. The score includes parts for Flute (Fl.), Violin (Vln.), Cello (Vc.), and Piano (Pno.). The piano part consists of two staves, each with eighth-note patterns. The flute, violin, and cello are silent in this measure.

21-24 takt aralığında fleyta hám skripkada unison tema, al violonchelde bolsa fortepianonıń óń qol teması takırarlanadı.

129-misal:

Musical score for measure 21. The score includes parts for Flute (Fl.), Violin (Vln.), Cello (Vc.), and Piano (Pno.). All instruments play eighth-note patterns. The piano part consists of two staves, each with eighth-note patterns.

Úshinshi bólím kulminaciya bolıp, 25-31-taktler aralığında sáwlelenedi. Bunda fleyta hám skripkada birinshi bólímniń teması, violonchelde bolsa usı tema aylanbalı kóriniste berilse, fortepianoda shep qolda arpedjiolar, al óń qolda bolsaakkordlar arqalı súwretlengen.

130-misal:

Musical score for Flute, Violoncello, and Piano. The score consists of three staves. The Flute (Fl.) and Violoncello (Vc.) play eighth-note patterns with dynamic *f*. The Piano (Pno.) plays eighth-note chords with dynamic *f*.

32-taktten baslap birinshi bólümniń teması qaytalanıp, dáslep 2 taktli kirisiw menen baslanıp, skripkada soń fleytada súwretlenip, violonchelde imitaciya hám fortepianova akkordlı fakturlalar qollanadi.

131-misal:

Musical score for Flute, Violoncello, and Piano. The score consists of three staves. The Flute (Fl.) and Violoncello (Vc.) play eighth-note patterns with dynamics *p* and *mf*. The Piano (Pno.) plays eighth-note chords with dynamic *p*.

38-taktten baslap fleytadaǵı fraza, violonchelde hám fortepianova tákirarlaniwı menen juwmaqlanadi.

132-misal:

Musical score page 38 featuring three staves: Flute (Fl.), Bassoon (Vc.), and Piano (Pno.). The score is in 2/4 time, key signature is B-flat major. The piano part consists of chords and bass notes. The flute and bassoon parts have melodic lines with eighth-note patterns. Dynamic markings 'pp' are placed at the end of each measure for all three instruments.

Kompozitordıń kópshilik kamer shıǵarmaları házirgi kúnde bayram hám tańlawlarda atqarılıp, keń jámiyet itibarin tartıp kelmekte. Dóretiwshiniń bul janrdaǵı shıǵarmaları óziniń mazmunlılıǵı, garmoniyasınıń sulıwlıǵı menen ajıralıp turıp, onı atqarıwǵa muzika mektepleri, qáńigelestirilgen hám joqarı oqıw orınlarınan student jaslar atqarıwǵa qızıǵıwshılıq bildirmekte. J.Charshemovtiń dóretiwshiligine tasqın tabıslar tilep, kóplegen tákirarlanbas shıǵarmalar kútıp qalamız.

REFERENCES

1. Segizbaeva G., Kamalova G. M. DEVELOPMENT OF THE ORCHESTRA OF MUSICAL INSTRUMENTS IN KARAKALPAKSTAN //Modern Science and Research. – 2023. – T. 2. – №. 10. – C. 875-879.
2. SEGIZBAEVA G., ABATBAEVA R. QORAQOLPOG'ISTONDA FORTEPIANO JANRINING RIVOJLANISHIDA DILBAR ERNIYAZOVANING TUTGAN O'RNI //Journal of Culture and Art. – 2023. – T. 1. – №. 3. – C. 110-114.
3. Guldana S., Kamalova G. M. J. CHARSHEMOVTIŃ DÓRETIWSHILIGINDE FUGA JANRI //World scientific research journal. – 2023. – T. 22. – №. 2. – C. 32-38.
4. Segizbaeva G., Kamalova G. J. CHARSHEMOVTIŃ DÓRETIWSHILIGINDE SAHNA HÁM KINO MUZIKASI //Modern Science and Research. – 2024. – T. 3. – №. 1. – C. 289-294.
5. Segizbaeva G. QARAQALPAQSTANDA NOTALASTÍRÍW PÁNINIŃ ÁHMIYETI //Вестник музыки и искусства. – 2023. – T. 1. – №. 2. – C. 157-160.